

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 29.06.2006
COM(2006) 356 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI**

par tiesisko apmācību Eiropas Savienībā

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par tiesisko apmācību Eiropas Savienībā

1. IEVADS

1. Pieņemot Amsterdamas Līgumu, kurā tika iekļauts jauns mērķis izveidot „brīvības, drošības un tiesiskuma telpu”, tiesiskā apmācība kļuva par jaunu, būtisku jautājumu. Protams, nepieciešamība pēc tieslietu speciālistu apmācības augstā līmenī Eiropas Savienībā pastāv jau sen, jo Kopienas tiesību pareiza piemērošana lielā mērā balstās uz dalībvalstu tiesu sistēmām. Tiesnešiem, prokuroriem un advokātiem jau no pašiem pirmsākumiem bijis svarīgi pārzināt šos jautājumus, lai pareizi piemērotu Kopienas tiesību aktus un nodrošinātu Līgumā atzīto pamatbrīvību pilnīgu ievērošanu¹. Tomēr tiesiskums, kas iepriekš bija tikai līdzeklis Kopienas tiesību piemērošanai Kopienas teritorijā, līdz ar Amsterdamas Līgumu ir kļuvis par patstāvīgu mērķi. Līdz ar to viens no uzdevumiem ir tiesiskās sadarbības uzlabošana. Šajā sakarā par neatņemamu instrumentu kļūst tiesiskā apmācība.
2. Pēc vairākiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpas veidošanas gadiem šis jautājums ir kļuvis īpaši aktuāls. Tiesiskā apmācība ir ieguvusi īpašu nozīmi, jo, no vienas puses, ir pieņemts apjomīgs tiesību aktu kopums, kas tagad jāīsteno tieslietu speciālistiem, un, no otras puses, atfīstās savstarpējās atzīšanas princips, kas galvenokārt balstās uz lielu savstarpēju uzticēšanos dalībvalstu tiesu sistēmām.
3. Hāgas programmā², ko Eiropadome pieņēma 2004. gada novembrī, uzsvērts, ka jāveicina savstarpējā uzticēšanās, un tādēļ „vajadzīgi īpaši pasākumi, lai uzlabotu savstarpēju saprašanos starp tiesu iestādēm un atšķirīgām juridiskām sistēmām”. Tāpat kā Eiropadomes 2001. gada decembra Lākenes sanāksmē³, kurā tika aicināts „ātri izveidot Eiropas līmeņa tīklu nolūkā veicināt tiesu iestāžu darbinieku apmācību, kas palīdzēs iedibināt uzticēšanos starp tiesiskajā sadarbībā iesaistītajiem”, Hāgas programmā pausta nostāja, ka Eiropas Savienībai īpaši jāpievēršas Eiropas Tiesiskās apmācības tīkla (ETAT) atbalstam. Šā paziņojuma mērķis ir izpildīt Komisijai uzdoto uzdevumu „cik drīz vien iespējams sagatavot priekšlikumu, kas paredz uz pastāvošo struktūru bāzes izveidot efektīvu Eiropas mācību tīklu tiesību iestāžu personālam gan civillietās, gan krimināllietās, kā paredzēts Konstitūcijas līguma III-269. un III-270. pantā”, kas atkārtoti iekļauts rīcības plānā par to, kā īstenot Hāgas programmu⁴.
4. Tāpat tajā uzsvērta ciešā saikne starp savstarpēju uzticēšanos un „Eiropas tiesiskās kultūras” veidošanos, ko var stiprināt ar apmācību. Šis Eiropas tiesiskās kultūras pamats ir piederības izjūta vienotai telpai, kura ir kopēja dalībvalstu tieslietu

¹ Skat. COM(1993) 632 galīgo versiju.

² OV C 53, 3.2.2005., 1. lpp.

³ SN (2001) 1200.

⁴ OV C 198, 12.8.2005., 1. lpp.

speciālistiem. Minētajai telpai raksturīga ne tikai ievērojama dalībvalstu tiesas sistēmu daudzveidība, bet jo īpaši kopējas pamatvērtības, kas ierakstītas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī kopēju tiesību kopums, kurā ietilpst Kopienas un Eiropas Savienības tiesības. Lai attīstu savstarpējās atzīšanas principu, kas ir pamatā vienā dalībvalstī pieņemtu tiesas nolēmumu ātrai un vienkāršai izpildei citās dalībvalstīs, ir jāstiprina šī kopējās piederības izjūta, kura savukārt stiprinās pašu principu. Tāpat būtisks faktors ir arī tiesu iestāžu tiešā kontakta princips, kas uzsvērts vairumā tiesiskās sadarbības instrumentu.

5. Tiesu sistēmā ir daudz dažādu profesiju. Šajā paziņojumā galvenokārt aplūkoti jautājumi, kas saistīti ar tiesnešu un prokuroru apmācību, par ko tieši atbildīgas dalībvalstis, kā arī ar advokātu apmācību, lai gan par to atbildīga attiecīgā profesionālā nozare. Paziņojumā analizēta tiesiskā apmācība dalībvalstīs un raksturots, kā Eiropas Savienība palīdzējusi to attīstīt, īpaši ar finansējuma programmām, kā arī aplūkoti jaunveidojamās Eiropas tiesiskās apmācības stratēģijas pamatelementi.

2. TIESISKĀ APMĀCĪBA EIROPAS SAVIENĪBĀ

2.1. Situācija, kas dalībvalstu vidū ievērojami atšķiras

6. Tiesiskās apmācības sistēmas ir cieši saistītas ar dalībvalstu tiesu organizāciju, un tās ir ļoti dažādas. Noteicošais šajā ziņā ir mehānisms, kā pieņemt darbā tiesnešus, prokurorus un advokātus.
7. Attiecībā uz tiesnešiem – un dažkārt arī prokuroriem – sākotnējās apmācības apjoms ir atkarīgs no tā, vai tie pieņemti darbā uzreiz pēc universitātes beigšanas vai pēc vairāku gadu darba pieredzes. Tālākāpmācība pastāv praktiski visās dalībvalstīs, bet tās līmenis atšķiras.
8. Dalībvalstu apmācības sistēmās atspoguļojas šo valstu tiesu sistēmu atšķirības. Atkarībā no sistēmas tiesnešiem, advokātiem un prokuroriem ir vai nu viena kopēja studiju programma vai arī tās ir atsevišķas. Attiecībā uz tiesnešiem un prokuroriem par tiesisko apmācību dažādās dalībvalstīs var būt atbildīga tieslietu ministrija, tiesas vai tieslietu augstākā padome vai valsts ģenerālprokuratūra, ja ir stingrs nodalījums starp tiesnešiem un prokuroriem, kā arī specializētas iestādes. Vairākās dalībvalstīs⁵ gan par tiesnešu, gan prokuroru apmācību atbild viena iestāde, kaut gan attiecīgās profesionālās kategorijas var būt nošķirtas. Advokātu gadījumā bieži par apmācību tieši atbild advokatūras, attiecīgi kopā ar universitātēm.
9. Tāpat, spriežot par apmācību Eiropas līmenī, jādomā arī par administratīvo tiesu tiesnešiem – neatkarīgi no tā, vai tie pieskaitāmi pie tās pašas profesionālās kategorijas kā parasto tiesu tiesneši –, īpaši ņemot vērā to būtisko lomu tādās jomās kā patvēruma un imigrācija. Vispārīgi raugoties, šis jautājums attiecas uz visu veidu tiesnešiem (militārajiem tiesnešiem, tiesnešiem mazāk nozīmīgu lietu izskatīšanai, mirtiesnešiem, komerciesu tiesnešiem utt.), kam var būt jāpiemēro Eiropas tiesības.

⁵ Austrijā, Beļģijā, Čehijā, Francijā, Grieķijā, Itālijā, Nīderlandē, Polijā, Portugālē, Slovākijā, Slovēnijā, Vācijā.

10. Lai gan Komisijas rīcībā šajā jautājumā nav pilnīgu datu, šķiet, ka apmācību ilguma ziņā dalībvalstu vidū pastāv ievērojamas atšķirības. Ņemot vērā darbā pieņemšanas sistēmu atšķirības, vienīgais salīdzināmais rādītājs šajā jomā ir tālākapmācība. Salīdzinot tiesnešu, prokuroru un advokātu iespējas saņemt apmācību, dažkārt vērojama liela nevienlīdzība. Skatoties no budžeta viedokļa, tiesnešu un prokuroru apmācību praktiski visos gadījumos finansē no valsts līdzekļiem, savukārt advokātu apmācība atkarīga no profesionālajām organizācijām.
11. Eiropas Savienībai nav tiesību iejaukties tajā, kā organizētas dalībvalstu apmācības sistēmas, kurās atspoguļojas dalībvalstu tiesību un tiesu tradīciju atšķirības. Tomēr, lai būtu iespējams stiprināt savstarpējo uzticēšanos, apmācībai jābūt pietiekami attīstītai un tai piešķirtajiem līdzekļiem – pietiekamiem. Tiesnešiem, advokātiem un prokuroriem jābūt iespējai saņemt līdzvērtīga līmeņa un kvalitātes apmācību. Tai veltītajam laikam jābūt pietiekamam, lai nodrošinātu gan augstas kvalitātes tiesu iestāžu sistēmas, gan programmās pamatīgi iestrādātu Eiropas komponenti. Ar Eiropas finansējumu var tikai papildināt dalībvalstu finansējumu, un tas dalībvalstis neatbrīvo no to pienākuma tieslietu speciālistiem nodrošināt pienācīgu apmācības līmeni.

2.2. Eiropas aspekti tiesiskajā apmācībā

12. Vēlme stiprināt tiesisko apmācību ir daudzkārt apliecināta politiskajā līmenī, un tai sekojis finansiālais atbalsts. Papildus Eiropas līmeņa tiesiskās apmācības struktūrām, dalībvalstu apmācības struktūras ir izveidojušas tīklu, lai tādējādi virzītos uz savstarpējās uzticēšanās stiprināšanu.

2.2.1. Eiropas atbalsts tiesiskajai apmācībai

13. Balstoties uz pirmo, Itālijas iesākto diskusiju Padomē 1991. gadā⁶, Francija 2000. gada novembrī nāca klajā ar iniciatīvu par tiesību aktu⁷. Lai gan šis tiesību akts netika pieņemts, tā priekšlikums Komisijai deva iespēju apkopot iespējamo mehānismu variantus Eiropas Tiesiskās apmācības tīkla izveidei⁸. Tas bija arī par pamatu Padomes 2003. gada jūnijā pieņemtajiem secinājumiem, kuros uzsvērtā apmācības neatsveramā nozīme tajā, lai sekmīgi izveidotu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, un kuros dalībvalstis un Komisija aicināta atbalstīt Eiropas Tiesiskās apmācības tīklu.
14. Savukārt Eiropas Parlaments, izskatot Francijas iniciatīvu, uzsvēra tieslietu speciālistu apmācības nozīmi Kopienas tiesību un Eiropas Savienības tiesību kontekstā⁹. Pavisam nesen, pieņemot ieteikumu par kriminālās justīcijas kvalitāti un tiesību aktu saskaņošanu krimināltiesību jomā dalībvalstīs¹⁰, Eiropas Parlaments uzsvēra, ka „apmācībai ir ļoti svarīga nozīme kopējās tiesiskās kultūras, kā arī pamattiesību attīstībā Eiropas Savienībā, īpaši izmantojot Eiropas tiesiskās izglītības tīklu”.

⁶ Dokuments 9090/91, 31.10.1991., *JUR* 107, *COUR* 13.

⁷ OV C 18, 19.1.2001., 9. lpp.

⁸ SEC (2002) 635.

⁹ Evelyne Gebhardt ziņojums A5-0276/2002, OV C 273E, 14.11.2003., 999. lpp.

¹⁰ P6-TA(2005)0030, OV C 304E, 1.12.2005., 109. lpp.

15. Papildus politiskajiem impulsiem apmācības attīstību palīdzējis veicināt finansiālais atbalsts. Kopš 1996. gada, kad tika izveidota pirmā *Grotius* programma¹¹ ar mērķi „uzlabot savstarpējās zināšanas par tiesību un tiesu sistēmām un veicināt tiesisko sadarbību” praktizējošo juristu vidū, Eiropas Savienība tieslietu speciālistu apmācības stiprināšanu ir atbalstījusi ar virkni vispārīgu vai nozaru programmu¹².
16. Eiropas Parlamenta vēlme atbalstīt apmācību konkrētu piepildījumu ieguva ar izmēģinājuma projektu, kura mērķis bija veicināt apmaiņu starp tiesu iestādēm. Šī programma 2006. gadā turpinās un tika iekļauta tiesību aktu priekšlikumos par pamatprogrammas „Pamattiesības un tiesiskums”¹³ izveidi laika posmam no 2007. līdz 2013. gadam (skat. tālāk). Tajā ietvertās īpašās programmas „Civiltiesības” un „Krimināltiesības” paredz palielināt tiesiskajai apmācībai piešķiramos līdzekļus.
17. Eiropas Savienības finansiālais atbalsts tiesiskajai apmācībai 2005. gadā deva iespēju sarīkot daudzas speciālistu tikšanās¹⁴. Tomēr sistēma, ka projektu konkursi tiek organizēti ik gadu, dažkārt var novest pie tā, ka priekšroka tiek dota tādu projektu finansēšanai, kuri neiekļaujas saskaņotā veselumā un apgrūtina apmācību ilgtspēju.
18. Tādēļ, prioritāti piešķirot tādiem projektiem, kuri ir tālejošāki, saskaņotāki un sniedz reālu pievienoto vērtību Eiropas līmenī, pamatprogrammai „Pamattiesības un tiesiskums” vajadzētu dot iespēju palielināt Eiropas finansējumu tiesiskajai apmācībai un veicināt lielāku saskaņotību starp Eiropas Savienības prioritātēm un apmācību programmām.
19. Papildus finanšu instrumentiem liela nozīme apmācību jomā var būt Eiropas Savienībā izveidotajiem sadarbības veicināšanas mehānismiem, kādi, no vienas puses, ir Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un, no otras puses, *Eurojust* un Tiesiskās sadarbības tīkls krimināllietās, kuri var veicināt informācijas izplatīšanu par Eiropas Savienības tiesību instrumentiem vai rīkot apmācību pasākumus vietējā līmenī. To nozīme nākotnē varētu pieaugt.

2.2.2. Eiropas līmeņa struktūras, kas iesaistās tiesiskajā apmācībā

20. Ir daudz struktūru, kas regulāri organizē apmācības tieslietu speciālistiem. Papildus universitātēm jāpiemin Eiropas Publiskās administrācijas institūts (*EIPA*) Māstrihtā, kas 1992. gadā Luksemburgā atvēra Eiropas tiesnešu un juristu centru. Arī Eiropas Juridiskā akadēmija (*ERA*) Trīrā, kas dibināta 1992. gadā, veicina lielāku izpratni par Eiropas tiesībām juristu un tieslietu speciālistu vidū. Eiropas Savienība atbalsta gan *EIPA*, gan *ERA*.

¹¹ 1996. gada 28. oktobra vienotā rīcība 96/636/JAI (OV L 287, 8.11.1996.).

¹² Skat programmas *STOP* (OV L 322, 12.12.1996.) un *Falcone* (OV L 99, 31.3.1998.), kas 2002. gadā apvienotas programmā *AGIS* (OV L 203, 1.8.2002.); civiltiesību jomā (OV L 115, 1.5.2002.); konkurences tiesību jomā (2004. gada 21. aprīļa Lēmums Nr. 792/2004/EK) un, kopš 2004. gada, Herkulesa programmu Kopienas finanšu interešu aizsardzībai (OV L 143, 30.4.2004.). Papildus var pieminēt Robēra Šūmana projektu (OV L 196, 14.7.1998.).

¹³ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par pamatprogrammas „Pamattiesības un tiesiskums” izveidi laika posmam no 2007. līdz 2013. gadam (OV C 211, 30.8.2005., 6. lpp.)

¹⁴ ETAT ietvaros 2005. gadā apmācību pasākumos citās dalībvalstīs piedalījās 1000 tiesneši.

21. Par tiesisko apmācību atbildīgās dalībvalstu iestādes 2000. gadā izveidoja Eiropas Tiesiskās apmācības tīklu, lai attīstītu savstarpējās attiecības un koordinētu darbības. ETAT apvieno valsts līmenī darbojošās apmācības struktūras¹⁵. Tīkla mērķis ir Eiropas tiesu sistēmas darbinieku labā izstrādāt apmācību programmu ar patiesu Eiropas dimensiju un attīstīt sadarbību tādās jomās kā apmācības vajadzību analīze, pieredzes apmaiņa, kopēju programmu un metožu izstrāde.
22. ETAT ir vērtīgs instruments tiesiskās apmācības attīstīšanai un valstu struktūru darbības koordinēšanai Eiropas Savienības tiesību jomā. Tīklam no Eiropas Savienības budžeta 2003. un 2005. gadā tika piešķirtas darbības subsīdijas. ETAT koordinē arī lielu daļu 2005. gada tiesnešu apmaiņas programmas. Komisija ir ierosinājusi, sākot no 2007. gada, tam piešķirt ikgadēju darbības subsīdiju no pamatprogrammas „Pamattiesības un tiesiskums” (īpašā programma „Krimināltiesības”).

3. KAS EIROPAS SAVIENĪBAI BŪTU JĀDARA TIESISKĀS APMĀCĪBAS LABĀ?

3.1. Mērķi un vajadzības

23. Tiesiskās apmācības organizēšana pirmām kārtām ir dalībvalstu pārziņā, un dalībvalstu uzdevums ir valsts līmeņa darbībās pilnībā iestrādāt Eiropas dimensiju. Vajadzību loks ir plašs. Krimināltiesību jomā tās īpaši tika izceltas, veicot pirmo novērtējumu par savstarpējo tiesisko palīdzību krimināllietās¹⁶. Tādus pašus secinājumus regulāri izdarījis arī *Eurojust* un Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās.
24. Par prioritāriem būtu jānosaka trīs veidu pasākumi:
- zināšanu uzlabošana par Eiropas Savienības un Kopienas pieņemtajiem tiesību instrumentiem, īpaši tajās jomās, kurās dalībvalstu tiesnešiem piešķirtas īpašas pilnvaras¹⁷;
 - valodu prasmju uzlabošana, lai tiesu iestādēm būtu iespējams tieši sazināties savā starpā, kā to paredz lielākā daļa instrumentu;
 - dalībvalstu tiesību un tiesu sistēmu izpratnes attīstīšana, kas ļautu novērtēt katras valsts vajadzības tiesiskās sadarbības jomā.
25. Runājot par metodi, apmācībai jābūt vērstai uz praktiskajiem aspektiem, kas veicina pieņemto tiesību instrumentu pareizu piemērošanu. Papildus konferencēm un semināriem jāattīsta metodes, kas ļauj plašāk izplatīt apmācības rezultātus. Tāpēc jāriņķo vairāk apmācības kursu pasniedzējiem, īpaši, lai to vidū veicinātu tiesu darbības Eiropas dimensijas izpratni un tos mudinātu šo izpratni izplatīt tālāk. Jācenšas lietot vairākkārt izmantojamus un viegli pieejamus apmācības līdzekļus –

¹⁵ Tajā pārstāvētas 23 dalībvalstis, Bulgārija un Rumānija. Ar Igauniju un Kipru notiek sarunas. Tīklā piedalās arī *ERA* un ir iesaistīts Eiropas Padomes izveidotais Lisabonas tīkls.

¹⁶ OV C 216, 1.8.2001., 14. lpp.

¹⁷ Tas sakāms par tādām jomām kā konkurence (īpaši skat. Regulu (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā, kurā dalībvalstu tiesām piešķirtas pilnvaras piemērot minētos pantus), kā arī vispārīgi civiltiesību un krimināltiesību jomā, bet konkrēti – savstarpējās atzīšanas principa īstenošanai.

īpaši tiešsaistē –, jo īpaši par Eiropas Savienības instrumentiem un informāciju par dalībvalstu tiesu sistēmām, lai tā būtu pieejama speciālistiem. Šajā nolūkā jārosina cieša sadarbība starp, no vienas puses, dalībvalstu apmācības struktūrām, Eiropas līmeņa apmācības struktūrām, ETAT un, no otras puses, *Eurojust* un Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un Tiesiskās sadarbības tīklu krimināllietās. Turklāt, iekļaujot apmācībā starpdisciplīnu pieeju – vienlaikus ievērojot katras valsts tiesiskās tradīcijas –, jāveicina viedokļu un pieredzes apmaiņa, piemēram, aicinot kopā tiesnešus, prokurus, advokātus un policijas darbiniekus.

26. Īstenojot principu, ka saziņai tiesu iestāžu starpā jānotiek tieši, regulārs šķērslis ir speciālistu nepietiekamās valodu prasmes. Šajā jomā jāveic mērķtiecīgi pasākumi, kas īpaši jāvērs uz speciālistiem, kuri ir tieši iesaistīti tiesiskajā sadarbībā.
27. Speciālistu apmaiņa ir lieliska metode, kas ļauj atrast kopējus saskares punktus, vienlaikus ievērojot valstu specifiskos aspektus. Šīs apmaiņas varētu papildināt ar atbilstoša ilguma apmācību Eiropas Kopienu Tiesā un prakses iespējām *Eurojust*, par konkrētajiem nosacījumiem iepriekš vienojoties ar šīm iestādēm.
28. Hāgas programmā uzsvērts, ka dalībvalstu apmācības programmās būtiski iekļaut Eiropas komponenti. Tā jāpielāgo atkarībā no sākotnējās apmācības līmeņa katrā dalībvalstī. Raugoties vispārīgi, var teikt, ka ar sākotnējo apmācību topošajiem speciālistiem pirmām kārtām jāsniedz izjūta, ka tie pieder vienotai tiesību un vērtību telpai. Savukārt ar tālākāpmācību jau pieredzējušiem speciālistiem jāsekmē Eiropas Savienībā pieņemto tiesību instrumentu pārzināšana. Tālākāpmācība pirmām kārtām jāvērs uz speciālistiem, kuri iesaistīti tiesiskajā sadarbībā, tomēr paturot prātā arī vispārīgo mērķi par zināšanu plašāku nodošanu.
29. Mērķis tam, lai stiprinātu Eiropas komponenti dalībvalstu apmācības programmās, ir plašāk izplatīt zināšanas par Eiropas Savienības mehānismiem. Paralēli jāattīsta arī integrētāka līmeņa apmācība, kuras programma jāizstrādā un jāīsteno Eiropas līmenī. Šāda veida apmācību izstrādē būtu jāiesaistās Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās, *Eurojust*, Tiesiskās sadarbības tīklam krimināllietās un Eiropas Kopienu Tiesai – ja tā pati to vēlas – sadarbībā ar ETAT, tādām iestādēm kā *ERA* un *EIPA* un akadēmiskajiem tīkliem.

3.2. Virzība uz Eiropas tiesiskās apmācības stratēģiju

30. Lai stiprinātu tiesisko apmācību, jāveido ciešākas attiecības starp dalībvalstu iestādēm, Eiropas līmeņa organizācijām un Eiropas Savienības iestādēm, jo īpaši Komisiju.
31. Neizslēdzot iespēju izmantot īpašu tiesību aktu, Komisija pašreiz plāno finansiālu atbalstu tieslietu speciālistiem Eiropas Savienības un Kopienas tiesību jomā sniegt, izmantojot 2007. – 2013. gada pamatprogrammu „Pamattiesības un tiesiskums”.
32. Īstenojot šo pamatprogrammu, būs jāspēj novērst grūtības, kādas tika pieredzētas iepriekšējo programmu laikā. Lai nodrošinātu, ka apmācībai piešķirtais finansējums tiek efektīvi izmantots galvenajām vajadzībām, un lai veicinātu programmu plānošanu vidējā un ilgtermiņā, notiks regulāra apspriešanās ar galvenajām dalībvalstu un Eiropas līmeņa pusēm, kas iesaistītas tiesiskajā apmācībā, tā rezultātā

izstrādājot Eiropas tiesiskās apmācības stratēģiju, kas pēc tam atspoguļosies gada programmās.

33. Paralēli atbalstam, ko pastāvīgi sniedz tādām Eiropas līmeņa organizācijām kā *EIPA* un *ERA*, jāstiprina arī ETAT, lai uzlabotu koordināciju starp dalībvalstu struktūrām un to vidū izveidotu ciešas un stabilas attiecības. Šajā ziņā svarīgs elements ir iespēja tīklam piešķirt ikgadēju darbības subsīdiju, kuras faktiskā izmaksāšana, protams, būs atkarīga no Finanšu Regulā ietvertu nosacījumu izpildes. Tāpat ETAT vajadzētu būt iespējai iesaistīties tīri Eiropas līmeņa programmu izstrādē, sadarbojoties ar citām kompetentajām struktūrām. Tīklā ir apvienojušās par tiesnešu apmācību atbildīgās iestādes, savukārt prokurori tiek iesaistīti tikai tādā gadījumā, ja tie tiek uzskatīti par tiesu varas amatpersonām. Prokuroriem būtu jāļauj pilntiesīgi piedalīties visos Eiropas līmeņa pasākumos, ko pārvalda ETAT, attiecīgi ievērojot valstu tiesiskās tradīcijas attiecībā uz nodalījumu starp tiesnešiem un prokuroriem. Daudzu sadarbības mehānismu darbība, īpaši krimināltiesību jomā, atkarīga no tā, cik veiksmīga ir sadarbība starp dalībvalstu prokuroriem, kā arī starp šiem prokuroriem un *Eurojust*. Papildus tam jāapsver jautājums par administratīvo tiesu tiesnešu un, plašākā mērogā, specializēto tiesnešu (piemēram, komercietiešu, darba tiesu tiesnešu utt.) dalību.
34. Tāpat jāstiprina apmācība, ko piedāvā citiem tieslietu speciālistiem, īpaši advokātiem, ņemot vērā to nozīmīgo lomu. Uz tiem attiecīgos pasākumus jau iespējams finansēt no esošajām programmām. Šos pasākumus varēs pilnveidot, pateicoties topošajai pamatprogrammai „Pamattiesības un tiesiskums”, tādējādi saglabājot līdzsvaru starp tiesu iestādēm un pārējiem tieslietu speciālistiem.
35. No finanšu viedokļa raugoties, jātiecas uz vienkāršošanu, lai Eiropas finansējums tiktu vairāk vērsts uz projektiem, kas ļauj sasniegt prioritāro mērķauditoriju (tiesnešus, prokurus un advokātus). Īpaši tiks ņemta vērā privilēģētā loma, kāda ir dalībvalstu iestādēm, kuru tieša iesaiste dotu iespēju valsts programmās stiprināt Eiropas komponentes. Turklāt, lai veicinātu darbību plānošanu vidējā termiņā, varētu tikt noslēgti partnerības pamatlīgumi, kas ļautu stabilizēt attiecības ar attiecīgajām iestādēm. Tāpat attiecībā uz atsevišķiem lielāka apjoma projektiem varētu izmantot konkursa procedūru.
36. Visbeidzot, tiesiskā apmācība būtu jāintegrē plašākā, starptautiskā kontekstā, un šajā jomā jāiedibina sadarbība, kas sniedzas pāri Eiropas Savienības robežām. Būtu jārod iespēja to izvērst Eiropas Padomes līmenī – Lisabonas tīkla ietvaros – un vēl plašāk, veicinot tiesisko sadarbību ar trešām valstīm un stiprinot tiesiskumu visā pasaulē.

4. SECINĀJUMS

37. Turpinot veidot Eiropas tiesiskuma telpu, tiesiskajai apmācībai turpmākajos gados būs būtiska loma, kā tas atkārtoti uzsvērts Hāgas programmā. Lai to īstenotu, jāiesaistās daudzām pusēm, un šajā ziņā būtiska nozīme būs pamatprogrammai „Pamattiesības un tiesiskums”. Attiecībā uz Hāgas programmā atsevišķi minēto Eiropas Tiesiskās apmācības tīkla stiprināšanu pašreizējā situācijā piemērotākais risinājums šķiet finansiāla atbalsta piešķiršana. Policijas sadarbības jomā tika

izraudzīts citāds risinājums, proti, Eiropas Savienība priekšroku deva Eiropas aģentūras struktūrai, izveidojot *CEPOL*¹⁸. Lai gan tiesu sadarbības jomā pašreiz šāda veida risinājums nešķiet nepieciešams, jautājumu par Eiropas tiesiskās apmācības struktūru attīstīšanu citās formās no jauna varētu apsvērt, noslēdzoties pamatprogrammai „Pamattiesības un tiesiskums”.

38. Minētās programmas pieņemšana būtu iespēja parādīt, kādu nozīmi Eiropas Savienība piešķir tieslietu speciālistu apmācībai, nodrošinot tai lielāku finansiālo atbalstu. Jauno līdzekļu optimālu izmantojumu veicinātu Eiropas tiesiskās apmācības stratēģijas izstrāde, tajā iesaistot dalībvalstu un Eiropas līmeņa puses. Pašreizējā Eiropas tiesiskās telpas izveides posmā speciālistu apmācība ir īpaši svarīga, jo tā dod iespēju gan efektīvāk izmantot, gan Eiropas pilsoņiem uzskatāmi parādīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidē sasniegto.

¹⁸ Padomes 2005. gada 20. septembra Lēmums 2005/681/TI, ar ko izveido Eiropas Policijas akadēmiju (*CEPOL*) un atceļ Lēmumu 2000/820/TI, OV L 256, 1.10.2005., 63. lpp.